

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XI. Narratio de sancto Spyridone, & de ejus modestia ac
tranquillitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Κεφ. ια΄.

CAPUT XI.

ἀλλ' οὐκ ἐπιείθεον ἐστὶν ἐπιεικῶς, καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ μετριο-
φροσύνης καὶ καταστάσεως.

Narratio de sancto Spyridone. & de ejus
modestia ac tranquillitate.

Κατὰ τῆς αὐτῆς δὲ γῆρας παρρησίᾳ
Κύριε καὶ σπυριδῶνα τὸν τεμυθῶντι-
τῆς κίσερον ἐπίσκοπον· ἐπὶ τῷ ἀεθλίῳ ἐπι-
δύσαι, τῷ ἐπι κρεσσάνω περὶ αὐτῆς φήμην
ἀρετῆν ἠγάθει· τῶν δὲ δι' αὐτῆς σὺ θεῶν
ῥητῆ γυρομένων, τὰ μὲν πλείστα, ὡς γε εἶ-
κας, οἱ ἐπιχώριοι ἴσασιν· ἐγὼ δὲ τὰ εἰς
ἡμᾶς ἐλθόντα ὄσα ἀποκρύψομαι· ἐχθρῶ-
το γὰρ ὄσα ἀγροικῶ, γαμῶν καὶ παῖδας
ἔχων· ἀλλ' ἐπὶ τῷ τῆς αὐτῆς χείρων
φασὶ δέποιε νόμιμα ἐλθεῖν κακέργας ἀν-
δρας ἐπὶ τῷ αὐτῷ τῶν αὐτῆς πρεσβύτων,
καὶ κλέψαι ἐπιχρήσασθαι, ἕξαπύνης γῆ-
ρας δεσμῶν, μηδ' ἐνός δῆσαντι· ἀμα
δὲ ἡμέρα τῶν γυρομένων αὐτῶν, πεπεδημέ-
νος θυρεὺς τῆς καὶ λύσαι μὲν τῶν ἀρε-
τῶν δεσμῶν· μέμψασθαι δὲ, ὅτι ἐξόν
πύσαι καὶ λαθεῖν ἄγε ἐπεθύμην, κλέψαι
μᾶλλον αἰονό, καὶ ἐν νυκτὶ τοσοῦτον ἰαλαί-
πρησαι, ὅμως δ' ἐν αὐτῆς ἐλεήσας, μάλ-
λον ἢ πρὸς τὸν ἀμείνων βίον μεταβιβάσαι
παυδῶν, ἀπίε, ἔφη, τῆτον τὸν κελὸν λα-
θεῖν· κεκμηκασὶ γὰρ ἀγροικῶν, καὶ δεῖ
ἡμᾶς μὴ μεμφομένους τῆς πόνος, ἐκ τῆ
ἡμῶν αὐτῆς ἀπαλλάττεσθαι· τῆτον θαν-
ματῶν μὲν ἂν τις εἰκότως· ἐχθρῶν δὲ κα-
κῶν θυγατέρι αὐτῆ παρθένω, εἰρήνη τῆ-
νομα παρθένο τις τῶν γνωρίμων ἢ· ἡ δὲ,
λαθεῖσα καὶ ὄρεξεν οἰκοδόπως ἐπιμελῶς φυ-
λατῆ· συμβῆν δὲ τῷ παῖδα τελευτήσαι·
μὲν δ' ἐποδοσαν, ἦκεν ὁ ἀνδρῶν τὴν τῶν
καταθήκην ἀπαλῶν ἀγροικῶν· δὲ σπυρι-
δῶν· ὅτι ἐγὼ ἀναλήσασθαι· δὲ ὅμως καὶ
τῷ οἴκῳ, καὶ μὴ διεθῆναι, ἐκλασε, καὶ τῶν
τελεχῶν ἐπύλε, καὶ θανάτων δῆλῶν· κί-
νησε ἢ πρὸς ἔλεον ὁ σπυριδῶν, ἦλθεν ἐπὶ
τῶν τῶν, καὶ ὀνομασὶ τὴν παῖδα ἐλάλεσε· τῆ
ἢ ὄσπερ ἀμείνων ἦρεθ' ὡς τῶν ἀκατάθικης·
καὶ ματῶν ἀνερρεφε· καὶ θυρῶν ἢ ἐσημαίνεν.

Isdem temporibus Spyridonem quo-
que Trimythuntis in Cypro Episco-
pum vixisse accepimus: ad cuius virtu-
tem declarandam, sufficere arbitror fa-
mam quæ de illo etiamnum viget. Mi-
racula vero quæ ab illo divina ope per-
petrata sunt, plurima quidem, ut cre-
di par est, norunt indigenæ. Ego ve-
ro ea quæ ad notitiam meam pervene-
runt, nequaquam reticebo. Rusticus
hic fuit, uxorem habens & liberos: sed
non ideo in rebus quæ ad Deum spe-
ctant, inferior. Ajunt autem improbos
quosdam homines aliquando ad ejus
ovile venisse noctu; ovesque subripere
aggressos, repente vinculis constrictos
esse, cum tamen nemo eos vinxisset.
Orto autem die, ipsum ad ovile venien-
tem vinctos eos reperisse; & liberasse
quidem illos invisibilibus vinculis: ob-
jurgasse tamen quod cum rogando im-
petrare licuisset ea quæ volebant, furto
subripere, tantamque noctu molestiam
subire maluissent. Miseratus tamen il-
lorum, aut potius eos erudiens, ut ad
meliorem vivendi rationem se transfe-
rent: Abite, inquit, sumpto hoc ariete.
Vigilando enim defessi estis, nec deceat
ut de laboribus vestris conquerentes, ab
ovili meo discedatis. Et hoc quidem
jure merito quis admiretur: non minus
tamen & istud quod jam dicturus sum.
Filia ejus Virgini, nomine Irene quidam
ex familiaribus aliquid commendaverat.
Illa vero acceptum defoderat do-
mi, quo tutius servaretur. Cumq; acci-
disset ut puella moreretur nulla depositi
mentionem factâ, is qui dederat, depo-
situm repetiturus accessit. Ignorante
autem Spyridone quid diceret, ac nihi-
lominus totam domum percurutato;
cum nihil reperiretur, flebat ille & ca-
pillos vellebat, manusque sibi illaturus
videbatur. Tum Spyridon miseratione
commotus, perrexit ad tumulum, &
puellam proprio nomine advocavit.
Quæ cum respondisset, interrogavit eam
Spyrido de deposito: edoctusque ab il-
la domum rediit: & repertum depositum
eo in loco, quem filia indicaverat,

homini reddidit. Sed quoniam in hunc A
fermonem delapsus sum, non alienum
fuerit istud quoque adungere. Mos
hic erat Spyridoni, ut ex fructibus qui
ipsi proveniebant, alios pauperibus di-
stribueret, alios poscentibus mutuo da-
ret sine usuris. Verum in dando aut re-
cipiendo, nunquam ipse per se dabat
aut recipiebat: sed cellario tantum ac-
cedentibus demonstrato, jubebat ut
quantum opus haberent, sumerent, ac
rursus ut reponerent quantum se sum-
psissent overant. Quidam igitur hoc pa-
cto mutuatus à Spyridone, venit ut
redderet. Jussusque ex more, ut ea quæ B
mutuo acceperat, ipse per se restituere
cellario, fraudem admittere molitus
est. Remque occultam fore credens,
debitam non reddidit: sed fraudem faci-
ens restitutioni debiti, quasi restituisset
abscessit. Verum hoc ejus facinus
diu occultum non fuit. Etenim ali-
quanto post tempore, hic quidem rur-
sus advenit mutuum poscens. Spyri-
don vero eum ad cellarium misit, facta
potestate ut sibi ipse admittiretur quan-
tum vellet. Ille cum cellarium vacuum
reperisset, indicavit rem Spyridoni.
Cui Spyridon: Miror, inquit, quomo-
do cellarium uni tibi visum est rebus ne-
cessariis destitutum. Tecum igitur
cogita, numquid antea mutuatus, non-
dum reddideris. Nisi enim hæc causa
sit, nunquam tibi deerit quod petis.
Abi igitur rursus cum fiducia, ut
pote inventurus. Et hic quidem hoc
modo deprehensus, culpam suam indi-
cavit. Sed & gravitatem divini illius
viri & in Ecclesiastico munere diligen-
tiam, admiratione prosequi decet.
Ajunt enim Episcopos Cypri aliquan-
to post in unum convenisse, necessarij
cujusdam negotij causâ: inter quos erat
Spyridon hic nofter, & Triphyllius Le-
diorum Episcopus: vir disertissimus,
& qui ob studium legum Romana-
rum diu in urbe Berytiorum fuerat
commoratus. Cum ergo collecta ce-
lebraretur, rogatus Triphyllius ut con-
cionem haberet ad populum, cum ne-
cesse haberet in medium adducere di-
ctum illud Salvatoris: Tolle grabatum
tuum & ambula, mututo nomine, pro
grabato scimpodium dixit. At Spyri-
don indignatione commotus: Num tu,
inquit, præstantiores eo qui grabatum
dixit, ut te pudeat ejus verbis uti.

ἀπέδωκε τῷ ἀνθρώπῳ ἑπεὶ δὲ εἰς τὸ
πρόχθιν λόγῳ, ὅτι ἀποποιῶ καὶ τὸ πο-
δῆναι ἐξ ἡμῶν τῶν σπυριδωνί, τῶν
γνομένων αὐτῷ καρπῶν ἕως μην, πτωχοῖς δια-
νέμειν, τὰς δὲ προικὰ δανίζῃ τοῖς ἐθέλουσι
ἔτε δὲ διδῶς, ἔτε ἀπολαμβάνων, δι' ἐαυτῶν πα-
ρεῖχεν ἢ ὑπέδ' ἑχέσθ'· μόνον δὲ τὸ ταμείον ἐπίδ-
κνυς, ἐπέτερεπε τοῖς προσιῶσιν, ὅτι δὲ οὐκ ἔστι
μίζεσθαι, καὶ πάλιν ἀποδιδόναι ὅτι ἡδ' ἔστι
κομισάμενοι δανισάμενοι· ἐν τῇ τῆσιν ἰσ-
τήσῃ, ἦκεν ὡς ἀποδώσων ἐπιτραπῆς δὲ
καὶ τὸ ἐξ ἡμῶν αὐτῶν καθ' ἐαυτὸν ἀποδῆναι τῷ
ταμείῳ τὰ δεδανισμένα, πρὸς ἀδικίαν ἑ-
δὲ καὶ νομίσας λανθάνειν, ὅτι ἀπέδωκε
χρέσθ' ἀλλ' ὑφελόμην τὸ ἐφθλήμα· ὅτι
ἀπόδοσιν, ὡς ἀπόσισας ἀπῆλθε· τὸ δὲ ἀ-
σὺν ἐμελλεν ἐπὶ πολὺ λήσθ' μὴ γὰρ τινα
χρόνον, ὁ μὲν πάλιν ἐδέετο δανισθῆναι
δὲ, πρὸς τὸ ταμείον ἀπέπεμπεν, ὅτε οὐκ
δὲ αὐτὸν ἐαυτῷ ὡς ταμείῳ ὅσον βέλτερον
κενὸν δὲ τὸν οἰκονομῶν, ἐμύλυσε τῷ σπυριδωνί·
νὶ ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν, θαυμαστὸν ἀεὶ ἠ-
φρωπε, ἔφη, πῶς σοι μόνῳ ἐδόξε τὰ τα-
μείον ἐπιλείπειν τὰ ἐπιλήθ'· σὺ οὐκ ἔ-
καὶ σαυτὸν, μὴ χρυσάμην· ἀλλ' οὐκ ἔ-
πρωτα ὅτι ἀπέδωκας· εἰ γὰρ μὴ τῆσιν ἰ-
σῶν, πάντως ὅτι ἀπολύξῃ ὡν δέη· καὶ πάλιν
ἰσῶν ἰσῶν θάρρων ὡς δὴ ἴσῶν· καὶ ὁ μὲν ἐπε-
φωραθείς, κατεμήνυσε τὴν ἀμαρτίαν ἑαυ-
τῷ, ἵνα τῷ θεῷ ἀνδρὸς θαυμαστὰ τὸ ἐμ-
θεῖς, καὶ τὴν ἀκερτασίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς
τάξεως λέγεσθαι ἐν χρόνῳ ὕψιστον καὶ ἰσ-
να χρεῖαν εἰς ταῦτ' ἀποδῆναι τὰς ἐπιστο-
D πρὸς τῆς κύπερ· εἶναι δὲ σὺν αὐτοῖς σπυρι-
δωνὰ τῆσιν, καὶ τριφυλλίων τὸν λεδῶν ἐπι-
σκοπον, ἀνδρὰ ἀλλῶς τε ἐλλόγιμον, καὶ ἰσ-
νόμων ἀσκησιν πολὺν χρόνον ἐν τῇ βερ-
υτίαν πόλει διατείναντα· συνάξας δὲ
ἐπιβληθέντες, ἐπιτραπῆς τριφυλλίου
δάξαι τὸ πληθῆσθ', ἐπεὶ τὸ ρητὸν ἐκείνο πα-
ραγνέεις μέσον ἐδέησε, τὸν ἀεὶ ὄντα ἰσῶν
βαλὸν καὶ ἀεπάτει σκίμποδα αὐτῷ τῷ
καρβῶν, μετὰ βαλὸν τὸ ὄνομα εἶπε· καὶ
σπυριδων ἀναγκλήσας, ἔσὺ γε, ἔφη, ὁ
μείνων τῷ καρβῶν εἰρηκότῃ, ὅτι τῶν
αὐτῶν λέξεσιν ἐπαιχθῆναι κεχρησῆσθαι
τῶν

πῶτο εἰπὼν, ἀπεπήδησε τὸ ἱεραλικὸν θέγμα πρὸς
 δημοφιλῆ. ταύτη γὰρ μετὰ τὴν παι-
 δαίαν τὸν τοῖς λόγοις ὠφρωμύρον ἱκανὸς
 ᾤδω ἐνέρεπεν, αἰδέσιμος τε ὢν καὶ ἐν τῶν
 ἔργων ἐνδοξότατος. ἅμα δὲ πρεσβύτερος
 τῆ ηλικίας τε καὶ ἱερωσύνης τυγχάνων ὅπως ὁ
 δὲ κείνου ἀεικίας δὲ ἐξιώσας τῶν ξένων, ἐνέειδεν
 ἴσεν ἤδη τῆς τεσσαρακοστῆς ἐνστάσης, ἥ καὶ
 τὴν πρὸς αὐτὸν δὲ ὀδοποιίας, ἐν αἷς εἰώθει
 μὲν τῶν οἰκείων ἐπισυνάπτεν τλῶν ησείαν, καὶ
 ἐκρήλυτον ἡμέραν γένεσθαι, ἀσπύρας ἐν
 μετῶν διαμύρον ἰδὼν δὲ τὸν ξένον μάλα
 κερμηκότα, ἀγέδη, πρὸς τλῶ θυγατέρα
 ἔσθι, ὅπως τὸ ἀνδρὸς τὰς πόδας νύμφης, καὶ
 φαγῆν αὐτῶν ἀφάδες· εἰπέσης δὲ τῆς παρ-
 ὄσης μὴ τε ἀβρὸν εἶναι, μήτε ἀλφίαι· ἀει-
 τή γδ ἡ τέτων ἀφασκευὴ διὰ τλῶν ησείων·
 δὲ ἄμα πρῶτον καὶ συγγνώμην αἰ-
 τήσας, ἐκέλευσε τῆ θυγατέρος, κρέα ὕια ἀπερ-
 ἔνυχε τῆ οἰκία τέλει χυμῆνα ἐψῆν· ἐπεὶ
 ὁ κείνου, καθίσας ἅμα αὐτῶν τὸν ξένον, πα-
 ραθέλειαν τῶν κρεῶν ἠδῆ, καὶ τὸν ἀνδρα
 παρακαλεῖ αὐτὸν μιμῆσθαι παραθέμενον ὁ,
 καὶ λέγοντα χειριστῶν ἐαυτὸν, ταύτη μάλλον,
 ἔφη, ἐ παραθέλειον· πάντα γδ καθαρὰ τοῖς
 καθαρῶς ὁ δὲ ἀπεφῆναλο λόγῳ· τῷ δὲ
 μὴν ἀεισπυρίδων.

A Quo dicto, ex sacerdotali folio exiliit
 spectante populo : hominem propter
 eloquentiam insolentius sese efferen-
 tem, hac ratione ad molestiam erudi-
 ens. Erat enim ad pudorem incutien-
 dum idoneus, quippe qui venerabilis
 esset, & ob res gestas celeberrimus : ad
 hæc ætate & sacerdotii tempore prior
 Triphyllio. Qualiter autem se gesserit
 in excipiendis hospibus, hinc licet
 cognoscere. Instante jam Quadrage-
 sima, quidam ex itinere ad eum accef-
 sit, iis ipsis diebus quibus ille unâ cum
 domesticis solebat continuare jejunia,
 ac certo die comedere, reliquos dies abs-
 que ullo traducens cibo. Cum autem
 Spyridon peregrinum admodum festum
 videret, Age, inquit, filia : Lava
 hominis pedes, eique cibum appone.
 Cum virgo respondisset, nec panem do-
 mi esse nec farinam : supervacuum enim
 esse harum rerum apparatus propter
 jejunium : Spyridon præmissâ oratione
 & petitâ veniâ, præcepit filiâ ut suillas
 carnes quas sale conditas habebat, co-
 queret. Quibus coctis, hospitem unâ
 secum sedere iussit, & appositis carnibus
 cum ipse comedit, tum hominem hor-
 tatus est ut comederet. Cumque ille
 detrectaret, ac se Christianum esse di-
 ceret : eo minus, inquit, detrectandum
 est. Omnia enim munda esse mundis
 sermo divinus edocuit. Ethæc quidem
 de Spyridone.

Κεφ. ιβ΄.

CAPUT XII.

Περὶ τῆς τῶν μοναχῶν πολιτείας· ὅθεν ἤρξατο, καὶ τίνας
 ἔχον ἀρχηγούς.

De conversatione Monachorum : unde primum
 cepit, & quos habuerit auctores.

Οὐχ ἥκιστα ὁ ἐπιστομὸς ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
 σιαστικῆς ἐξέλιξεν, καὶ τὸ δόγμα ἀνέχον τῶν
 ἀβελίων τῶν βίβων, οἱ ὅτε μελιότες τῶν μο-
 ναχικῶν πολιτείων· ὠφελιμώτατον γάρ τι
 χεῖμα εἰς ἀνθρώπους ἐλθῆσα ἀφ᾽ αὐτῶν θεοῦ
 ἠτοιματῆ φιλοσοφία, μαθημάτων μὲν πολ-
 λῶν καὶ διαλεκτικῆς τεχνολογίας ἀμελεῖσθαι
 ἀφ᾽ ἑργῶν, ἐστὶν ἐν τοῖς ἀμείνοσι χολῶν ἀφαι-
 ρεμένης, καὶ πρὸς τὸ βίβων ὁρθῶς εἶδεν συλ-
 λαμῆνομένης μόνῃ ὁ φυσικῆ καὶ ἀφ᾽ ἑργῶν
 φρενήσως παιδείᾳ· πάντεως κακίαν ἀνα-
 ἔσθαι, ἢ μείονα ἐργαζόμενα· ἐν ἐδεμῶν
 δὲ τῶν ἀγαθῶν τιθεῖται ὁ μετὰ τὸ κακίας καὶ

P Ræcipue vero Ecclesiam illustra-
 runt, & Doctrinam Christianam
 virtutibus suis confirmarunt ii, qui
 tunc temporis Monasticum vivendi ge-
 nus sectabantur. Res enim omnium uti-
 lissima à Deo ad homines transmissa hu-
 jusmodi Philotopia, disciplinarum qui-
 dem cognitionem & dialecticæ argutias
 despiciit, tanquam supervacuas, & quæ
 tempus quo dimelioribus studiis impen-
 di potest, absumant, & ad probe viven-
 dum nihil adjuventi conferant. Solâ
 vero naturali ac simplici prudentiâ, do-
 cet ea quæ improbitatem aut omnino
 tollunt, aut magnopere imminuunt.
 Et ea quidem quæ inter vitium ac

Ggg